

Calamiteitenregeling functioneerde naar behoren

'De stormschade heeft veel telers

John Berghman: "De slechte bereikbaarheid van reparatieplaatsen heeft ook nu weer tot ongevallen geleid." (foto: Jan van Staalduinen)

De zware storm van eind januari kwam niet onaangekondigd, maar de schade was verrassend groot. Honderden bedrijven werden getroffen, waardoor de calamiteitenregeling van kracht werd. Secretaris John Berghman van de NVOK schat dat er meer dan 50.000 ruiten zijn gesneuveld. "Tegen zulk natuurgeweld kunnen telers zich moeilijk wapenen. Wat wèl kan, is preventieve voorzieningen treffen om de reparatie te bespoedigen. In die zin heeft de storm veel telers wakker geschud."

TEKST: JAN VAN STAALDUINEN

BEELD: HERMAN BATIST GROEP

John Berghman werkt bij onderaannemer Herman Batist en is secretaris van de Nederlandse Vereniging van Onderaannemers in de Kassenbouw (NVOK). Deze brancheorganisatie participeert in de Stichting Coördinatie Calamiteitenbestrijding Glastuinbouw (SCCG).

Al vóór de storm over ons land trok, trof het bestuur van de Stichting voorzorgsmaatregelen. "Op grond van de weersvoorspellingen werd aanzienlijke glasschade verwacht", licht Berghman toe. "Daarmee trad de eerste fase van het calamiteitenprotocol in werking. Die omvat het inzien van glasleveranciers om extra voorraden te bestellen en het zoveel mogelijk beschikbaar houden van mankracht in eigen land.

Deze maatregelen zorgen ervoor dat de kassenbouwers en onderaannemers snel uit de startblokken kunnen komen en over voldoende materiaal kunnen beschikken. Reparaties mogen in principe alleen plaatsvinden met gehard glas en dat heeft nu eenmaal een langere levertijd dan snijglas."

Calamiteit een feit

Al snel bleek dat de gevreesde calamiteit een feit was. Bij storm is daarvan sprake wanneer meer dan 100 bedrijven een gemiddelde schade lijden van tenminste 200 m² glas. Dat komt neer op een totale glasschade van meer dan 2 ha. "Ik denk dat we op een veelvoud daarvan zijn uitgekomen", zegt Berghman.

"Volgens een inventarisatie bij glasleveranciers hebben zij direct na de storm zo'n 30.000 ruiten geleverd. Daarmee kun je zes hectare kassen beglazen. Leveranciers van tweedehands kassen waren eveneens in no time door hun glasvoorraden heen. Daarnaast zijn er vanuit de reguliere noodvoorzieningen nog eens 2.000 reparatiesets en kunststof platen weggelegd. Een dergelijke schade heeft zich de afgelopen decennia niet voorgedaan."

Calamiteitenregeling

Daags na de nachtelijke storm werd de calamiteitenregeling van kracht. Nieuwbouwactiviteiten in het hele land werden acuut stilgelegd, om voorrang te kunnen geven aan reparatiewerk op bedrijven met lopende teelten. Deze maatregel is noodzakelijk om gevolgschade zoveel mogelijk te beperken.

"Sommige telers met kassen in aanbouw reageerden zuur, omdat uitstel van oplevering óók gevolgschade geeft", vertelt Berghman. "Die staat echter niet in verhouding tot de economische schade aan lopende teelten. Uiteindelijk begrijpen telers dat wel. Ook voor ons is het een vervelende situatie. Bij calamiteiten moet je echter keuzes maken. Dat doen we op rationele gronden, die zijn vastgelegd in de calamiteitenregeling."

Prioriteiten stellen

Bij een calamiteit geven alle kassenbouwers de schademeldingen direct door aan de SCCG. Deze stelt vervolgens vast welke reparaties voorrang krijgen. Dit gebeurt onder meer op basis van de volgende gegevens:

1. omvang en aard van de schade
2. technische specificaties van de kas en de installaties
3. het gewas
4. de teeltfase
5. de voorraad (gehard) glas en reparatiesets op het bedrijf

Tenslotte laat de Stichting zich bij de prioriteitenstelling adviseren door de regionale rampendiensten, die de gebieden en de belangen van de getroffen bedrijven het beste kennen.

Glas op voorraad

Volgens Berghman hadden veel telers geen of onvoldoende reserveglas op

In deze kas vervangt een reparatieset een gebroken ruit.

voorraad en moesten zij daarom langer wachten op reparatie. Volgens het convenant voor veilig en economisch repareren moeten telers, waarbij de glasmaat per ruit meer dan 1,8 m² bedraagt, tenminste 100 geharde ruiten op voorraad hebben. Een reparatieploeg kan daar twee tot drie dagen mee vooruit. Die marge is nodig in verband met leveringstermijnen.

Na een calamiteit ontstaan er onvermijdelijk ook wachttijden voor beglazingsploegen. "Wie reparatiesets op voorraad heeft, kan daarmee zelf al de nodige gaten dichten", zegt de secretaris van de NVOK. "Voor glasreparaties moet men wachten op ervaren glaszetters."

Reparatiesets

Reparatiesets behoren tot de noodzakelijke bedrijfsuitrusting. Verzekeraars adviseren telers om per hectare glas vier tot vijf setjes in voorraad te hebben. Hoewel de meeste kassenbouwers standaard enkele setjes leve-

Gevolgsschade zes keer hoger dan glasschade

"Wie de beste voorzieningen treft, ligt na een calamiteit als eerste dicht", zegt Arjen van den Berg, specialist glastuinbouw van Delta Lloyd Verzekeringen. Daarbij moet je denken aan een ruime voorraad gehard reserveglas, reparatiesets en voorzieningen voor het werken op hoogte, zoals scharende buisrailwagens, serviceplatforms en dekkarren. Reparatiesets kunnen de telers zelf aanbrengen. Daarmee voorkomen ze warmteverlies en klimaatverstoring."

Hoewel de gevolgsschade van de storm nog niet precies is becijferd, is deze volgens de verzekeringsman circa zes keer groter dan de glasschade. "Die verhouding neemt trendmatig toe, omdat er op het scherp van de snede wordt geteeld en de omzetten per vierkante meter almaar stijgen. Er mag niets misgaan met het klimaat."

Om sneller geholpen te worden, adviseert Van den Berg om goede afspraken te maken met de bouwer. "Sluit eventueel een servicecontract af. Doe vóór nieuwbouw ook eens navraag naar de reputatie van kassenbouwers in relatie tot reparatiewerk. Weeg dat mee bij de keuze, want na de oplevering begint de relatie pas echt. Je moet nog zo'n 15 jaar met elkaar verder."

ren bij de oplevering van een nieuwe kas, hebben veel bedrijven volgens Berghman onvoldoende of geen reparatiesets.

"Een reparatieset wordt op maat gemaakt, want de variatie in glasmaten is te groot om alle varianten op voorraad te hebben", vervolgt hij. "In principe kun je ze eindeloos hergebruiken. Ze komen niet alleen van pas bij calamiteiten, maar ook bij incidentele ruitbreuk. Juist bij moderne kassen met dichte aluminium goten, waar het regenwater over de goot en het kasdek wordt afgevoerd, mogen ze niet ontbreken. Je kunt je voorstellen wat er gebeurt wanneer het water na een flinke regenbui de kas instroomt. Naast gewaschade kan dat leiden tot kapotte installaties en kortsluiting."

Investeren in reparatiesets verdient zich bovendien terug. Telers hoeven dan niet voor elke ruit een beglazingsploeg te laten komen. "Dat kan aardig in de papieren lopen", stelt Berghman, "want ook de reistijd wordt in rekening gebracht.

Wacht daarmee liever tot er vier of vijf reparatiesets in het dek zitten."

Verbeterpunten

Ondanks de tekorten aan reserveglas en reparatiesets is de schade relatief snel verholpen. Volgens de meldingen bij de SCCG was na drie weken 90% van alle schade hersteld. Berghman: "Gegeven de omstandigheden is er hard en efficiënt gewerkt. Er is wel behoorlijk wat gerepareerd met behulp van snijglas. Dat is tegen de voorschriften."

"Het is duidelijk dat preventiemaatregelen meer aandacht verdienen. Behalve gehard reserveglas en reparatiesets kun je daarbij denken aan serviceplatforms die de toegang tot het dek verbeteren. De slechte bereikbaarheid van reparatieplaatsen heeft ook nu weer tot ongevallen geleid. Gelukkig is er nu meer belangstelling voor preventieve maatregelen. In vergelijking met voorgaande jaren worden er structureel meer reparatiesets en serviceplatforms aangeschaft. Hopelijk is het geen incidentele ervaring. Wanneer alle bedrijven in januari goed waren voorbereid, zou de schade miljoenen euro's lager zijn uitgevallen."

Met speciale dekkarren zijn ook grote ruiten veilig te vervangen.

De januaristorm vernietigde tienduizenden ruiten, waardoor de calamiteitenregeling van kracht werd. Ondanks de gebrekkige reparatievoorzieningen en glasvoorraden op de bedrijven was binnen drie weken 90% van de schade hersteld. De wachttijden voor reparaties hebben veel telers wakker geschud. Hierdoor is de vraag naar reparatiesets en serviceplatforms duidelijk toegenomen.

SAMENVATTING